

Svar på interpellation ställd av Daniel Dronjak (M) till kommunstyrelsens ordförande Sara Heelge Vikmång (S) om IS-återvändare

Daniel Dronjak (M) har ställt en fråga om IS-återvändare. 2019 uppmärksammades 43 kommuner på att de haft personer skrivna i sin kommun som rest till Syrien och Irak och sedermera anslutit sig till terroristorganisationen Islamiska staten/Daesh. I media har det mer nyligen också [uppmärksamrats](#) att dessa personer i vissa fall återvänt och fått anställningar i kommuner som barnskötare, ungdomsledare, lärare och socialsekreterare.

Bakgrund

Under 2014 förändrades krigsscenen och [konflikten i Syrien](#). Terroristorganisationen Islamiska staten i Irak och Syrien (ISIS) övertog kontroll över städer och begick ett antal humanitära övergrepp genom sin terror och sitt skräckvälde, så som massavrättningar, självmordsbombningar och terrordåd. I efterdyningarna av IS härjningar har [internationella organisationer](#) rapporterat om IS folkmord, krigsförbrytelser och brott mot mänskligheten.

IS kom också snabbt uppfattas som ett hot även på global nivå, i samband med ett antal terrordåd i bland annat Europa. Internationell mobilisering mot IS, militärt och politiskt, ledde till att jihadiströrelsen under 2016 och 2017 förlorade alla sina fästen av betydelse, både i Syrien och i Irak.

Samtidigt beräknar Säkerhetspolisen att cirka 300 svenskar anslöt till terroristorganisationen, och att cirka hälften av dessa återvänt till Sverige efter IS kollaps. Dessutom finns det kvar aktiva IS-celler runtom i världen, varför frågan alltjämt förblir aktuell även för svenska kommuner.

Finns det IS-återvändare som jobbar i Huddinge kommuns verksamheter idag?

Huddinge kommun har inte informerats om att det finns individer i kommunens verksamheter som ger aktivt uttryck för våldsbejakande extremistiska idéer, är dömda för terroristbrott eller annan brottslighet relaterat till Islamiska statens brott i Syrien och Irak, eller är föremål för misstanke om försök, förberedelse eller stämpling till terroristbrott genom att rekrytera, uppmåna, finansiera eller utbilda.

Hur ser kommunstyrelsens ordförande på kommunens möjligheter att hindra att personer som kan anses utgöra hot mot rikets eller mot kommunens säkerhet återfinns i våra verksamheter?

Att beivra brott är *i första hand* en fråga för Säkerhetspolisen och Polismyndigheten, samtidigt som världssamfundet alltjämt har ett ansvar att verka för internationell tillgång till bevisföring och annat som innebär utökade förutsättningar att hålla krigsbrottslingar och terrorister till svars för allvarliga brott mot mänskligheten.

Det är säkerhetspolisen som utreder terroristbrott. Polismyndigheten utreder folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser, samt annan brottslighet. Finns någon misstanke om brott ska polisen inleda en förundersökning. Polismyndigheten står i kontakt med kommunerna. Polisens delning av information till kommunen sker efter intresseavvägning och enligt gällande sekretesslagstiftning. Kommunen är därmed beroende av polisiära myndigheter för att överhuvudtaget få kännedom om eventuella IS-återvändare är folkbokförda eller verkar i en kommun. Sådana hinder innebär givetvis inte att kommunens sitter passivt och väntar på eventuella indikationer från andra myndigheter innan man agerar.

Vid en eventuell upptäckt av IS-återvändare utgår kommunen från gällande lagar och regler för att med alla till buds stående medel förhindra att organiserad brottslighet eller våldsbejakande extremism tar sig in i eller utnyttjar den kommunala organisationen.

Kommunen arbetar på bred front för att motverka våldsbejakande extremism, organiserad brottslighet, välfärds kriminalitet och annan otillbörlig påverkan. I kommunens delår för 2023 tillskjuts medel för att öka tempot i att genomföra säkerhetsprövningar som syftar till att personal på nyckelbefattningar är pålitlig ur säkerhetssynpunkt och kan ta del av känslig information enligt säkerhetsskyddslagen. Kommunen har under året också fattat beslut om nya riktlinjer för bidragsgivning som stärker kontroll och styrning av skattemedel. Kommunen har också tillskjutit medel för att öka personsäkerheten för medarbetare inom socialnämnden som arbetar nära klienter som kan innebära risker. Detta är några exempel på vad kommunen gör för att motverka och förebygga brottsligheten.

Huddinge tar sitt ansvar genom ett tydligt strategiskt grepp för det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet. Men både lagstiftare och nationella myndigheter har ett stort ansvar för att beivra och motverka den våldsbejakande extremismen. Att kommunen begär ut brottsregister i samband med anställning visar exempelvis bara vissa brottskategorier som vederbörande dömts för, och återvändare behöver inte heller vara dömda för något brott, och skulle därmed kunna passera obemärkt. Både kommun och polis måste därför arbeta bredare och med fler verktyg. Lagstiftaren har också ett särskilt ansvar för att ge kommunerna rätt förutsättningar för att arbeta brottsförebyggande, exempelvis genom att förbättra delningen av information mellan myndigheter.

Jag är övertygad om att kommunen tillsammans med stat och övriga civilsamhället kan utforma nya och bättre brottsförebyggande verktyg framöver. Verktyg som kan upprätthålla demokratiska principer och som kan motverka våldsbejakande extremism och terror såväl som kriminalitet och annan otillbörlig påverkan.

För Mittenstyret,

Sara Heelge Vikmång (S)
Kommunstyrelsens ordförande